

अझीम प्रेमजी फिलॉन्थ्रोपिक इनिशिएटिव्हज् (APPI) सोबत करण्यात आलेल्या सामंजस्य करारानुसार (MOU) प्रकल्प अंमलबजावणी व संनियंत्रण समितीचे (Project Implementation & Monitoring Committee) गठन करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

गृह विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : जेएलएम-०५१८/प्र.क्र.७७/तुरुंग-२

दुसरा मजला, हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.

दिनांक : १७ सप्टेंबर, २०१९

प्रस्तावना :-

राज्यात मध्यवर्ती कारागृह-९, जिल्हा कारागृह वर्ग-१-१९, जिल्हा कारागृह वर्ग-२-२३ व जिल्हा कारागृह वर्ग-३ - ९ असे एकूण ६० कारागृह आहेत. कारागृहामध्ये न्यायाधीन बंधांची संख्या २६,५५९ म्हणजेच ७५% आहे.

कारागृहातील न्यायाधीन बंधांना कायदेविषयक मदत / सहाय्य करण्यासाठी आदर्श नियमावली तयार करण्याच्या उद्देशाने तसेच कारागृहातील न्यायाधीन बंधांची संख्या कमी करण्यासाठी बंधांना कायदेशीर मदत / सल्ला देण्यासाठी राज्य शासनाने Azim Premji Philanthropics Initiative Private Limited (APPI) सोबत दि. २८ जून, २०१८ रोजी सामंजस्य करार (MOU) केला आहे व त्याप्रमाणे कार्यवाही सुरु आहे. तथापि, सदर सामंजस्य कराराची अधिक प्रभावीपणे अंमलबजावणी करण्यासंदर्भात समिती गठित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

राज्यामधील कारागृहातील न्यायाधीन बंधांची संख्या कमी करणे, जिल्हा विधी सेवा प्राधिकरणाच्या समन्वयाने न्यायाधीन बंधांना कायदेविषयक मदत पुरविणे त्या कामी प्राधिकरणाकडील कायदेविषयक मदत करणाऱ्या वकीलांची क्षमता वाढविणे, जिल्हा विधी सेवा प्राधिकरणांचे सामर्थ्य वाढविणे या बाबींच्या अनुषंगाने कार्यवाहीकरीता राज्य शासन व अझीम प्रेमजी फिलॉन्थ्रोपिक इनिशिएटिव्हज (APPI) यांच्यामध्ये सामंजस्य करार (MOU) दि. २८ जून, २०१८ रोजी करण्यात आला आहे. त्या सामंजस्य करारानुसार प्रकल्प अंमलबजावणी व संनियंत्रण समितीचे (Project Implementation & Monitoring Committee) खालीलप्रमाणे गठन करण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे.

१ अपर पोलीस महासंचालक व महानिरीक्षक, कारागृह व सुधारसेवा, महाराष्ट्र राज्य, पुणे	: अध्यक्ष
२ विशेष पोलीस महानिरीक्षक (कारागृह) दक्षिण विभाग, भायखळा, मुंबई	: सदस्य सचिव
३ सहसचिव/उपसचिव (तुरुंग), गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई	: सदस्य
४ कारागृह उपमहानिरीक्षक, पश्चिम विभाग, येरवडा, पुणे	: सदस्य
५ कारागृह उपमहानिरीक्षक, मध्य विभाग, औरंगाबाद	: सदस्य
६ कारागृह उपमहानिरीक्षक, पूर्व विभाग, नागपूर	: सदस्य
७ डॉ. आनंद बंग, मा. मुख्यमंत्री यांचे मानद सल्लागार	: सदस्य
८ डॉ. विजय राघवन, संचालक, प्रयास	: सदस्य
९ अझीम प्रेमजी फिलॉन्थ्रोपिक इनिशिएटिव्हज (APPI) संस्थेचे दोन प्रतिनिधी	: सदस्य
१० National Law University (NLU) नवी दिल्ली यांचे प्रतिनिधी	: सदस्य

बैठकीच्यावेळी आवश्यकतेनुसार निमंत्रित सदस्य बोलविण्याचे अधिकार अध्यक्षांना राहतील.

समितीची कार्यक्षमता व तत्वे पुढीलप्रमाणे राहतील :-

राज्यामधील कारागृहातील न्यायाधीन बंधांची संख्या कमी करणे, जिल्हा विधी सेवा प्राधिकरणाच्या समन्वयाने न्यायाधीन बंधांना कायदेविषयक मदत पुरविणे त्याकामी प्राधिकरणाकडील कायदेविषयक मदत करणाऱ्या वकीलांची क्षमता वाढविणे, जिल्हा विधी प्राधिकरणाचे सामर्थ्य वाढविणे याकामी प्रकल्प अंमलबजावणीची सविस्तर व सर्वसमावेशक योजना तयार करून योजनेचा त्रैमासिक आढावा घेणे व कार्यक्रमाची प्रगती, त्यात येणाऱ्या अडचणी याबाबत देवाणघेवाण करणे याकरिता आवश्यक उपाययोजना करण्यासाठी समितीचे गठन करण्यात येत आहे.

समितीच्या जबाबदाऱ्या खालीलप्रमाणे राहतील :-

१. या कार्यक्रमांचे दैनंदिन कामकाज सुलभरित्या राबविण्यात येत आहे, याबाबत खात्री करणे.
२. या कार्यक्रमांची अंमलबजावणी, पध्दती व धोरण यामध्ये आवश्यक त्या सुधारणा/बदल सुचविणे.
३. शासनाच्या इतर विभागांबरोबर तसेच बाह्य यंत्रणेबरोबर आवश्यक ते करार करणे, प्रकल्प राबवितांना वित्तीय, विधी आणि नैतिक मूल्यांची पूर्तता होत आहे, याबाबत खात्री करणे.
४. चांगल्या दर्जाचे कार्यक्रम राज्यतील कारागृहात राबविण्यास सहकार्य करणे.
५. कारागृहातील न्यायाधीन बंधांची संख्या कमी करण्याकरीता आवश्यकतेनुसार तज्ञ व्यक्तीची/संस्थेची संशोधन करण्यासाठी निवड करणे.
६. समाजसेवक व प्रकल्प कर्मचारी/अधिकारी यांचे कर्तव्ये व जबाबदाऱ्या निश्चित करणे.
७. न्यायाधीन बंदी, पोलीस, शासकीय अभियोक्ता व मा. न्यायाधीश यांच्यासाठी SLSA/DLSA यांच्या परवानगीने प्रशिक्षण आयोजित करण्यास परवानगी देणे.
८. सामंजस्य करारानुसार कार्यक्रमाची अंमलबजावणी करणे.

Azim Premji Philanthropics Initiative Private Limited (APPI) ची जबाबदारी -

१. सदर कार्यक्रमास आर्थिक सहाय्य करणे.
२. मुंबई मध्यवर्ती कारागृह (ऑर्थर रोड), भायखळा जिल्हा कारागृह, तळोजा मध्यवर्ती कारागृह, ठाणे मध्यवर्ती कारागृह, कल्याण जिल्हा कारागृह आणि लातूर जिल्हा कारागृह येथे या कार्यक्रमाची अंमलबजावणी प्रयास (TSS) या संस्थेमार्फत करण्यात येईल.
३. येरवडा मध्यवर्ती कारागृह, पुणे व नागपूर मध्यवर्ती कारागृह, नागपूर येथे या कार्यक्रमाची अंमलबजावणी Fair Trial Fellowship Programme (NLU Delhi) करेल.
४. येरवडा कारागृहात प्रायोगिक तत्वावर मुलाखत ॲप तयार करणे.
५. कारागृहात कायदेविषयक सल्ला देण्यासाठी आणि बंधांना पुरविण्यात आलेल्या कायदेविषयक मदतीची माहिती व्हावी यासाठी सोयीस्कर संगणक प्रणाली विकसित करणे किंवा E-PRISMS ला सहकार्य करणे.
६. हा कार्यक्रम राबविण्याकरीता कारागृह विभागाच्या मदतीने कायदा, समाजकार्य, मानसशास्त्र, माहिती तंत्रज्ञान व अन्य विभागातील तज्ञ/संस्था यांची कंत्राटी तत्वावर नेमणूक करणे.
७. राज्य शासनाबरोबर या कार्यक्रमाचे समन्वय करण्यासाठी एका वरिष्ठ अधिकाऱ्याची नेमणूक करणे.
८. हा कार्यक्रम राबवितांना मिळालेली माहिती गोपनीय राहिल याची दक्षता APPI चे कर्मचारी व अन्य सहयोगी संस्था घेतील.

कारागृह प्रशासनाची जबाबदारी :-

- १) हा कार्यक्रम यशस्वीपणे राबविण्यासाठी, अंमलबजावणी यंत्रणेच्या अधिकृत व्यक्तीस कारागृहात प्रवेश देणे, त्याला काम करण्यास जागा व कार्यलयीन साहित्य उपलब्ध करून देणे,

SLSA/DLSA यांच्या परवानगीने न्यायाधीन बंधांस व्हिडीओ कॉन्फरन्सिंगद्वारे मा. न्यायालयासमोर उपस्थित करण्यास आवश्यक ती मदत कारागृह विभाग करेल.

२) APPI यांचे सहयोगी सहकाऱ्यांना न्यायाधीन बंधांशी अनुषंगिक माहिती/कागदपत्रे, E-PRISM प्रणालीवरील माहिती उपलब्ध करून देणे.

APPI सोबत झालेल्या सामंजस्य कराराची अंमलबजावणी करण्यासाठी विशेष पोलीस महानिरीक्षक (कारागृह) दक्षिण विभाग, भायखळा, मुंबई हे नोडल अधिकारी म्हणून असतील.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१९०९१७१६३९१०१६२९ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(ना. श्री. कराड)
शासनाचे उप सचिव

प्रति,

- १) मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२,
- २) मा.राज्यमंत्री (गृह-ग्रामीण) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ३) मा.राज्यमंत्री (गृह-शहरे) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ४) अपर मुख्य सचिव (गृह) यांचे स्वीय सहायक, गृह विभाग, मंत्रालय
- ५) अपर मुख्य सचिव (अ.व सु.) यांचे स्वीय सहायक, गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ६) श्री. ना. श्री. कराड, उपसचिव (तुरंग) यांचे स्वीय सहायक, गृह विभाग
- ७) महासंचालक (सुधारसेवा), दक्षिण विभाग, भायखळा, मुंबई.
- ८) अपर पोलीस महासंचालक व महानिरीक्षक, कारागृह व सुधारसेवा, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-०१,
- ९) विशेष पोलीस महानिरीक्षक (कारागृह), दक्षिण विभाग, भायखळा, मुंबई
- १०) कारागृह उपमहानिरीक्षक , पश्चिम विभाग, येरवडा, पुणे
- ११) कारागृह उपमहानिरीक्षक, मध्य विभाग, औरंगाबाद
- १२) कारागृह उपमहानिरीक्षक, पूर्व विभाग, नागपूर
- १३) डॉ. आनंद बंग, मा. मुख्यमंत्री यांचे मानद सल्लागार, मा.मुख्यमंत्री यांचे कार्यालय, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२,
- १४) अझीम प्रेमजी फिलॅन्थ्रोपिक इनिशिएटिव्हज (APPI), नं. १३४, दोडा कानेली विप्रो कॉरपोरेट ऑफिसच्या समोर, सर्जापूर रोड, बंगलूरु, ४६० ०३५.
- १५) श्री. राघवन, प्रकल्प संचालक, प्रयास सोसल वर्क इन क्रिमीनल जस्टीस, १/९, बी.डी.डी. चाळ, वरळी, मुंबई-१८.
- १६) नॅशनल लॉ यूनिवर्सिटी, नवी दिल्ली,
- १७) निवड नस्ती, तुरंग-२ कार्यासन.